

ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ»

Особливу роль у науковій фундаментації навчального процесу належить дисциплінам бакалаврського циклу підготовки, творчий підхід до викладання яких має бути зорієнтований на динамічні зміни в суспільних процесах у соціально-економічних явищах трансформаційної ринкової економіки. Підготовка бакалаврів, які будуть мати справу з ринком праці не опосередковано як його суб'єкти, а безпосередньо як фахівці з управління людськими ресурсами, вимагає як знань теорії з елементами творчого та критичного аналізу різних шкіл, авторів і поглядів, так і практичних сторін, що стосуються соціально-трудова аспектів соціальної та економічної дійсності.

У циклі дисциплін бакалаврської підготовки зі спеціальності «Управління персоналом та економіка праці», в рамках навчального плану вагоме місце посідає дисципліна «Управління трудовим потенціалом».

Наукова дисципліна відносно нова. Її викладання запроваджено з 2005 року як логічне продовження і збагачення попереднього навчального курсу під назвою «Управління трудовими ресурсами». Остання і по назві, і за змістом вичерпала себе з тієї причини, що вона більше відносилась і була характерна для планово-адміністративної, командної економіки. Тому, як показала практика, на ринку праці і суспільства, і підприємства варто говорити про людські ресурси як активний чинник економіки. І саме трудовий потенціал та управління ним забезпечує у визначальній мірі ефективність виробництва матеріальних і духовних благ суспільства.

Саме тому викладаючи дисципліну «Управління трудовим потенціалом» на однойменній спеціальності і потрібно звертати увагу на те, як сформувати у студентів вміння на науковій основі, по-державному підійти до вивчення аналізу і використання наявних і майбутніх ресурсів праці суспільства. Адже те, що вища школа дасть своїм випускникам і буде реалізовано в майбутньому в законодавчій і виконавчій гілках влади всіх рівнів. І щоб у майбутньому не прийшлося червоніти за недолугі рішення своїх вихованців потрібно вже в студентські роки прищеплювати елементи державницького мислення студентам, які присвячують себе управлінню людським потенціалом і відповідно соціально-трудова відносинами, що формуються в його складі.

Тому, на нашу думку, вдосконалення і особливості реалізації наукової складової у викладанні дисципліни «Управління трудовим потенціалом» можливе шляхом здійснення таких заходів:

- формування професійних компетенцій у ході спеціально підібраних методичних систем традиційного і тренінг-навчання з використанням інформаційних технологій;
- впровадження у навчальний процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що сприяє практичній реалізації особистісно-орієнтованої моделі навчання;
- підготовка розробка і читання «проблемних» лекцій при викладанні дисципліни. Проблема лекція відрізняється від будь-якого іншого типу лекції тим, що починається з постановки проблеми, яку у ході викладання навчального матеріалу викладач послідовно та логічно вирішує або розкриває шляхи її вирішення. Постановка проблеми спонукає студента до думки, до спроби самостійно відповісти на поставлені питання, викликає інтерес до матеріалу, який вивчається;
- застосування сучасних методик навчання, зорієнтованих на активізацію пізнавальної діяльності студентів, особливо мультимедійних презентацій, створених за допомогою ряду програм — Macromedia Action, PowerPoint з MS Office-XP тощо. Викладач одержує можливість проведення більш різноманітних та інформативних лекцій, ніж при класичному методі викладання, та за більш короткий час викладач передає студентам максимальну кількість інформації. Мультимедійні технології дозволяють наблизити лекції до слухачів;
- підвищення ролі і значення самостійної роботи студента, яка є логічним продовженням аудиторних занять і проводиться за завданням викладача. Метою самостійної роботи студента є закріплення та систематизація знань, отриманих під час аудиторних занять і самостійне оволодіння новим навчальним матеріалом, та розвиток самостійного мислення.

На наш погляд, ефективність самостійної роботи студентів значною мірою залежить від: навчальної мотивації, розробленої структури самостійної роботи та системи контролю за нею, методичного забезпечення та видів консультаційної допомоги;

— виконання індивідуальних завдань окремими студентами, які виявили особливі здібності у навчанні та до науково-дослідної і творчої діяльності, з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих можливостей. Результати індивідуальної роботи студентів зможуть бути перевірені та оцінені не тільки на індивідуальному занятті, але й заслухані на міжвузівських науково-практичних конференціях;

— організація ефективного контролю та оцінювання — створення системи моніторингу за ходом діяльності таким чином, щоб визначати досягнення цілей на кожному рівні та своєчасно корегувати можливі відхилення.

Отже, в умовах глобалізації економічних процесів та реформування освіти, входження її у Європейський освітній простір зростають потреби в удосконаленні підготовки майбутніх фахівців, які можуть адаптуватися до швидко змінюваних умов і успішно керувати потенціалом ресурсів праці на всіх його рівнях. Саме тому, вдосконалення та особливості реалізації наукової складової викладання дисципліни «Управління трудовим потенціалом», як однієї із найактуальніших наук сучасної вищої освіти економічного напрямку є не просто потребою, а «вимогою» вищої освіти та національної економіки соціально-ринкового типу.

Данилевич Н.С., к.т.н., доцент
кафедра управління персоналом та економіки праці

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

На підставі міжнародного досвіду постає необхідність впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальний процес. ІКТ торкаються всіх сфер діяльності людини, але, мабуть, найбільш сильний позитивний вплив вони мають на освіту, оскільки відкривають можливості застосування абсолютно нових методів викладання і навчання.

Упровадження комп'ютера в сферу освіти стало початком революційного перетворення традиційних методів і технологій навчання та всієї галузі освіти. Важливу роль на цьому етапі, крім комп'ютерів, відіграють такі ІКТ: телефонні засоби зв'язку, телебачення, що переважно застосовуються в процесі управління процесом навчання і різних системах навчання.

Украй важливим і своєчасним стало прийняття урядом державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006—2010 роки, яку було розроблено Міносвіти і науки України на виконання указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», а також відповідних законів України. Важливою складовою цієї програми є створення інформаційних ресурсів українського науково-освітнього середовища, яке потребує розбудови інфраструктури національної науково-освітньої телекомунікаційної мережі.

Концепція навчання визначає не тільки зміст освіти, але й технологію освітнього процесу. Як відомо, є два підходи до визначення місця системи інформаційних технологій навчання у навчальному процесі. Це трактування інформаційної технології навчання як дидактичного процесу, який організовано з використанням сукупності впровадження у систему навчання принципово нових засобів і методів обробки даних, що направлено на створення, передачу, зберігання та відтворення інформаційних продуктів з найменшими витратами та відповідно із закономірностями пізнавальної діяльності студентів. Другий підхід передбачає створення технічного середовища, у якому ключове місце займають інформаційні засоби, що використовуються. Таким чином, у першому випадку розглядається технологія як процес навчання, а у другому — використання у навчальному процесі специфічних програмно-технічних засобів.

На сьогоднішній день переважає другий підхід. Поява електронних посібників, енциклопедій з мультимедійними можливостями є новою формою подання навчального матеріалу. Розробка програмно-методичних комплексів (ПМК) з різних предметів виступає вже не тільки засобом навчання, але й надає широкі можливості для активного використання різних методів та організаційних форм. Частина ПМК включає тести, питання для самоперевірки, набори завдань, що дозволяє викладачу контролювати процес навчання студента. Таким чином, навчальне середовище вже не є пасивним.

Комп'ютерні технології урізноманітнюють навчальний процес, тому що часто студенти є пасивними слухачами, які «споживають» знання. Використання комп'ютерних технологій дозволяє студентам співпрацювати з носієм інформації, здійснювати вибір інформації, темп подання, компонувати матеріал та бути активним учасником навчального процесу.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі вивільняє час і розумову енергію для розвитку творчих здібностей студентів, вибору і реалізації способів виконання завдань різного рівня складності, сприяє розширенню можливостей використання комп'ютерно-орієнтованих методичних систем навчання для індивідуалізації та диференціації навчання, здійсненню систематичного об'єктивного контролю успішності студентів.